

SLOVENIJA • Po pozebi bodo potrebni nujni ukrepi in pomoč - Sadjarji so prizadeti po vsej državi

Domačih marelic in kakija letos ne bomo jedli

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije so včeraj predstavili prve ocene škode po pozebi. Od vlade zahtevajo sprejetje interventnega zakona za pomoč prizadetim in druge ukrepe za omilitev posledic škode. Zavzemajo se tudi za sistemske ukrepe, ki so potrebni za ublažitev posledic takšnih ujm v prihodnje, še posebej za boljšo "pokritost" s sistemi za namakanje in oroševanje.

• NACE NOVAK

"Stanje v panogi je kritično. Potrebujemo nove investicije za prilagajanje podnebnim spremembam," je povedal Boris Orešek, predsednik odbora za sadjarstvo pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS). Izpostavil je nujno poenostavitev postopkov za ureditev namakanja in oroševanja, potrebo po zagotovitvi vode in vse ostale protislanske zaščite.

Med ukrepi, ki jih sadjarji nujno potrebujejo po tokratni pozebi, za katero so bile značilne zelo nizke temperature, predvsem pa dolgotrajnost, saj so bile temperature nizke več dni

80

do

100

odstotkov škode bo po prvih ocenah v primorskih nasadih breskev, nektarin, češenj, hrušk in jabolk

zaporedoma, je izpostavil potrebo po novih oblikah zavarovanj. Omenil je še nekaj ukrepov, kot na primer to, da bi moralo imeti domače sadje v javnih zavodih prednost pred poceni tujim sadjem, pa tudi dodatne čimprejšnje rešitve za novo energijo, ki je potreba za preživetje panoge v naslednjih dveh letih.

Narava se nam ne bo prilagajala, zato se bomo morali mi njej

Izpostavil je predvsem odpise in oprostitev nekaterih stroškov, ki jih imajo sadjarji, olajšave, omogočanje prodaje lastnih pridelkov na stojnicah in izrazil upanje, da se jim bodo predstavniki ministrstva za kmetijstvo prihodnji teden pridružili na seji, da najdejo skupno rešitev, tako kot po katastrofalnih pozebah v letih 2016 in 2017.

"Ker se narava ne bo prilagajala nam, se bomo morali mi njej," je povedal predsednik KGZS Roman Žvegljč in pojasnil, da bodo poleg omenjenih predlogov od vlade zahtevali, da se sektorske pomoči kmetijstvu zaradi izpada dohodka zaradi covida-19 izvzamejo iz obdavčitve.

Vasja Juretič
KGZ Nova Gorica

"Škoda se iz ure v uro, iz dneva v dan povečuje, z dokončno oceno pa je treba počakati še kakšen teden, mesec. Nujno je treba sprejeti odločitve o pomoči sadjarjem in to čim prej in brez izjem."

"Nujno je sprejeti interventni zakon za pomoč prizadetim deležnikom, ki bodo morali preživeti do prihodnjega leta, ko bo nov pridelek. Nujno bi bilo sprejeti tudi zakon o namakanju in oroševanju, ki bo poenostavil pridobivanje vseh dovoljenj in postavitev sistemov," je še povedal in dodal, da imajo še nekaj dodatnih zahtev, ki jih bodo še argumentirali in tudi finančno ovrednotili.

S takimi vremenskimi razmerami pri nas nimamo izkušenj

Čeprav bo treba na bolj natančno oceno škode ob tokratni pozebi še počakati, so specialisti za sadjarstvo z vseh območnih KGZ-jev, ki so si v minulih dneh ogledali razmere v nasadih, poročali,

100 do 120 hektarjev slovenskih sadovnjakov ima sistem za oroševanje, kar je manj kot tri odstotke vseh intenzivnih sadovnjakov.

da bo ta precejšnja, od 60- do 100-odstotna. Vsi so izpostavili, da bo mogoče dokončno oceno škode podati po junijskem trebljenju plodičev. Po poročanju vseh pa so koščičarji skoraj v celoti pozebli.

Med ukrepi, s katerimi so skušali sadjarji omiliti škodo, so omenili oroševanje, kurjenje, dimljenje, ponekod tudi rabo grelnih naprav v nasadih. Slišati pa je bilo tudi, da imajo omenjeni tehnični ukrepi svoje omejitve in da s tako nizkimi temperaturami in tako dolgim trajanjem nizkih temperatur pri nas nimamo izkušenj.

Na Primorskem je stanje skrb zbujajoče

Vasja Juretič z novogoriškega KGZ je povedal, da je stanje na celotnem ob-

močju, ki ga zavod pokriva, zaskrbljujoče.

"Že pozeba, ki smo jo imeli pri nas okrog 20. marca je prizadela zgodnje sadje in je pobrala prve sadne vrste v celoti, zdaj pa še ta drugi udarec. Koščičarji so bili že v poznem cvetju oziroma plodiči že nastavljeni. To obdobje je zelo kritično," je pojasnil in dodal, da ni ostalo praktično nič, da so poškodovane vse sadne vrste, morda še najmanj oljka, a tudi pri oljki bo škoda. Izpostavil je tudi, da se je temperatura na izpostavljenih legah v Istri spustila tudi do - 6,5 stopinje Celzija.

Po prvih ocenah naj bi bila škoda v primorskih nasadih pri breskvah in nektarinah, češnjah, hruškah in jabolkah od 80- do 100-odstotna, pri marelicah in kakijih pa stoodstotna.

Sadjarji nujno in čim prej potrebujejo pomoč

"Škoda se iz ure v uro, iz dneva v dan povečuje, z dokončno oceno pa je treba počakati še kakšen teden, mesec. Nujno je treba sprejeti odločitve o pomoči sadjarjem in to čim prej in brez izjem," je še povedal Juretič in opozoril tudi na težave v Vogrščkom, kjer je zaradi sanacije zadrževalnika trenutno premalo vode.

Poleg sadjarjev so prizadeti tudi vinogradniki in drugi pridelovalci. S tem v zvezi je pojasnil, da je bila v Istri hudo prizadeta tudi zelenjava.

Podrobnejše informacije o tem, kako reševati, kar je ostalo po pozebi, kako krepiti rastline in tako naprej, bodo že v ponedeljek na voljo na spletni strani KGZS.

Na kratko